

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИКИ В 7-9 КЛАСАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Семко Лариса Петрівна
науковий співробітник
відділу математичної
та інформатичної освіти
Інститут педагогіки Національної академії
педагогічних наук України
м.Київ, Україна
L_Semko@ukr.net

У чинному Державному стандарті базової середньої освіти закладено компетентісний потенціал, що означає здатність кожної освітньої галузі формувати базові знання та ключові компетентності через розвиток умінь і формування ставлення. Тому головним принципом організації навчання інформатики в закладах загальної середньої освіти має стати компетентісний підхід, згідно якого компетентність виступає результативно-діяльнісною характеристикою шкільної інформатичної освіти. При цьому актуальним є виховання в учнів здібностей самостійно і творчо використовувати засоби інформаційних технологій у вирішенні навчальних, а надалі й професійних завдань, які забезпечуватимуть оволодіння учнями предметними і ключовими компетентностями [1].

Під поняттям компетентісно орієнтованого навчання розуміють спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток ключових (надпредметних) і предметних компетентностей особистості. Отже, основними складовими компетентності учнів є, по-перше, знання, але не просто інформація, а швидко змінювана, динамічна, різноманітна, що потрібна для здійснення тієї чи іншої діяльності чи розв'язання певного кола пізнавальних і життєвих завдань. По-друге, учням потрібні уміння застосувати ці знання у конкретній ситуації й розуміння, яким чином це зробити. По-третє, має бути сформовані ціннісні орієнтації, потрібні суспільству й уміння адекватного оцінювання — себе, світу, свого місця в світі, конкретного знання, необхідності чи непотрібності його для своєї діяльності, а також методу його здобування чи використання [2].

Важливим методичним підходом до вивчення курсу інформатики в 7-9 класах закладів загальної середньої освіти є компетентісно орієнтований підхід. Цей підхід забезпечує належну результативність навчання, а саме предметну інформатичну компетентність та наповнює відповідним змістом усі інші методичні підходи. Компетентісний підхід спрямовується насамперед на формування в учнів самоосвітньої компетентності. Відповідно до цього кінцевим результатом навчання мають стати предметна

інформатична та ключові компетентності, зокрема інформаційно-комунікаційна, навчальна, комунікативна, математична, соціальна, громадянська, здоров'язбережувальна тощо.

Метою компетентнісно орієнтованого навчання інформатики в 7-9 класах є формування високого рівня інформаційної компетентності. Інформаційна компетентність забезпечує навички і досвід діяльності учня з інформацією, що міститься в навчальних предметах і освітніх галузях, а також в навколишньому світі. Інформаційна компетентність (її база – інформаційна грамотність) у найбільш прогресивних моделях сучасної школи застосовується в усьому освітньому процесі, у різних предметах і формах навчальної і виховної діяльності.

Серед численних підходів до визначення компетентності в курсі інформатики виділимо окремі, а саме:

- до інформаційної компетентності входить уміння самостійно шукати, аналізувати, відбирати необхідні дані й відомості, організовувати, перетворювати, зберігати та передавати їх за допомогою реальних об'єктів й інформаційних технологій;

- інформаційна компетентність — інтегроване утворення особистості, що відображає її здатність до визначення потреби в інформації, пошуку відомостей і ефективної роботи з ними в усіх їх формах і представленнях, здатності працювати з комп'ютерною технікою й телекомунікаційними технологіями і здатності застосовувати останні в навчальній, професійній діяльності й повсякденному житті;

- мотивація, потреба й інтерес до здобуття знань, умінь і навичок у галузі технічних, програмних засобів й інформації, сукупність суспільних, природничих і технічних знань, що відображають систему сучасного інформаційного суспільства;

- знання, що складають інформаційну основу пошукової пізнавальної діяльності; способи і дії, що визначають операційну основу пошукової пізнавальної діяльності;

- досвід пошукової діяльності у сфері програмного забезпечення і технічних ресурсів;

- досвід відносин «людина — комп'ютер» [3].

Компетентності, які формуються в курсі інформатики у 7-9 класах передбачають здатності:

- ✓ застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в навчанні й повсякденному житті;

- ✓ раціональне використання комп'ютера й комп'ютерних засобів під час розв'язування задач, пов'язаних з опрацюванням інформації, її пошуком, систематизацією, зберіганням, подаванням та передаванням;

- ✓ будувати інформаційні моделі й досліджувати їх за допомогою засобів ІКТ;
- ✓ давати оцінку процесові й досягнутим результатам технологічної діяльності тощо.

Зміст навчання інформатики, який визначено чинними програмами, відображає доступний для засвоєння учнями зміст відповідної наукової галузі. Набуті учнями в результаті навчання компетентності надають їм змогу:

- ✓ пояснювати властивості інформації й закономірності інформаційних процесів;
- ✓ оволодіти основними методами наукового пізнання;
- ✓ розуміти наукові основи опрацювання відомостей, застосовувати основні поняття, пов'язані з алгоритмізацією опрацювання даних, управління об'єктами і процесами;
- ✓ бути готовим до активної життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства, стати в майбутньому не лише повноцінним членом такого суспільства, а й його творцем;
- ✓ використовувати набуті знання в подальшій навчальній та практичній діяльності в умовах інформаційного суспільства.

Результати дослідження засвідчили, що компетентнісний підхід до навчання інформатики дозволяє:

- ✓ узгодити цілі, які поставлені вчителями, з власними цілями учнів;
- ✓ полегшити працю вчителя за рахунок поступового підвищення самостійності та відповідальності учнів у навчанні;
- ✓ розвантажити учнів не за рахунок механічного скорочення змісту навчання, а за рахунок індивідуальної самоосвіти;
- ✓ на практиці забезпечити єдність навчального та виховного процесів;
- ✓ підготувати учнів до свідомого і відповідального навчання.

Список використаних джерел:

1. Семко Л.П. Компетентнісний підхід до навчання інформатики II Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка» Полтава. КУЕП ПДАА. 2018. С. 26.
2. Семко Л.П. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання інформатики Анотовані результати науково – дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік: наукове видання Київ. 2018. С. 194.
3. Семко Л. П. Особливості компетентнісно орієнтованого навчання інформатики. Матеріали III Всеукраїнської інтернет-конференції «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи» (29 березня 2021 року). Київ. Педагогічна думка. С. 194-198.